

טורי אנגל אלברט
215142

בן ביילה (בסי) ואידל (יוליוס)
נולד ב- תרצ"א 1931

התגייס לצה"ל בשנת 1951

שרת בגדוד "הבוקעים הראשון" (51)

נפל ב- ל' בסיוון תשי"ב 23.6.1952

בקרב עם הלגיון בסביבות ירושלים.

אנגל, אלברט

בן אידל (יוליוס) וביילה (בסי). נולד בשנת
תרצ"א (1931) ברומניה. סיים את לימודיו
בבית-ספר יסודי ואף ארבע שנים בגימנסיה
שם. השתייך ל"השומר-הצעיר". ביקר גם
בבית-ספר לקצינים ברומניה. עלה לארץ
בשנת 1951 וזמן מועט לאחר-מכן גויס
לצה"ל. ביום ל' בסיוון תשי"ב (23.6.1952)
נפל בקרב עם הלגיון בסביבות ירושלים
והובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי
בחיפה.

ארוכה, עקובה מים וקשה, היא "זרד הקרבות של החטיבה", עשרת אתרי קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ומאה חללים, הם עדות נאמנה ומכאיבה למורשת הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעילות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות יוצאי החטיבה, הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרותם הסדיר, כלוחמים ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שרותם הייתה ב"אימון ושיגרה". לאלו שבסבב שנתי קבוע היו "עולים לקו" "יורדים לאימון", יוצאים לרגילה לנופש ולתעסוקה, לאלו שלא נטלו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזו חדירה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרותם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, וכל אלו, הפרק הזה מוקדש...

רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, ואין זה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמישים או בשנות השמונים, בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום הכיפורים, במלחמת ההתשה או במרדפים, במבצע ליטאני או שלג במלחמת לבנון או בשטחים, אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשמץ געגועים על אותם הימים, על סיור בוקר, וסיור האלים, על התצפית והמערב, על נווט הלילה ושיגרת המוצב... ויעלו על נס את התרבות והאחוה, ותחושת ההשתייכות והגאווה, בפלוגה בגזרד ובחטיבה!

הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ והמ"מ הסמל והרס"ר, את המאהל והשמירות, ההמתנה וה"שמועות", את הכוננות ואת ה"הקפצות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עמם עם כל הזיכרונות את ה"קיסבג" הפק"ל והתד"ל, שק שינה מדים ודרגות, אפוד מגן, שש-בש, קסדה ואין ספור חוויות...

על כן ראוי לספר על אותם אלפי לוחמים, שלא חסכו זיעה וכל מאמץ, וחזרו רטובים, מריצת לילה, ממסע ממטווח, מעשרות אימונים, אימון יבש ורטוב, אימון הפרט, ואימון החטיבה, אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הלחימה, ביעד מבוצר, בשטח בנוי, במדבר ובהר... אימון בנגב, בגליל או ברמה, אימון בשת"פ עם שריון, תותחנים או עם הנדסה... מעבר שדות מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור קל, מימיה ורימונים, או עם חגור מלא, "חגור פילים" וקפל"ד. עם השכפ"ץ וה"פאוצים" ומחסניות מלאות "נותבים"... עם נשק אישי, "עוזי" "סטן" "צ'כי" "אפ אן" "וגליל", עם מגל"ד, ומק"כ, "בזוקה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי הלחימה... כי להיות בגולני פירושו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגאווה את "הכומתה החומה"...

להיות ב"גולני" פירושו להיות נהג או טבח או פקידה, בסיירת ב" עורב" בפלוגת הקשר, פלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה", להיות ב"גולני" פירושו להיות חובש, אפסנאי, ש.ג. או קשר, להפעיל אמל"ח מתוחכם ולעשות "עבודות רס"ר"... להיות בגולני פירושו לרוץ כמו מטורף, עם חגור מלא וכובע פלדה, ב"יום ספורט", או במסע, ל"הכרת החגור" ו/או ל" קבלת הכומתה"... להיות בגולני פירושו לעמוד דום "כמו חיל" כמו קצין כמו לוחם בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה", במסדר המפקד, ובמסדר יציאה, טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכי"ם או קצינים, ומסדר סיום של תקופת האימונים, וטקס זיכרון שנתי לכל החללים... להיות ב"גולני" זו אכן חוויה, חוויה אמיתית של "אימון ושיגרה"...

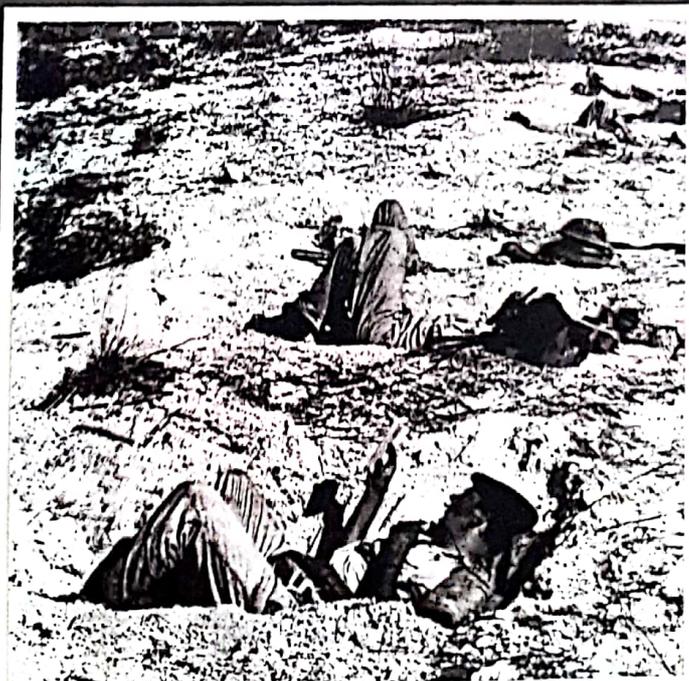
אימוני שנות החמישים

התקדמות בהליכה שפופה

מסלול המכשולים

"תופסים שלוה" ב"שוחות שועל"

מתן חטיבת גולני לתשנ"ח

מלאו 40 שנה לחטיבת גולני, לייסודה, לקיומה; הרצוף כחטיבה חיה, מתחדשת, צעירה, רעננה וחזקה, חטיבה שרכשה ניסיון וחוכמת חיים עם השנים.

הזו ציץ דרך ללוחמי גולני של היום, לדורות ששירתו בה ובודאי לראשונה. כחמיד העבר משמש לנו סימן דרך לעתיד. אחוות הלוחמים הצמיחה חברות, עברי משותף החדיר בנו הרגשת גאווה, היינו שותפים למעשים גדולים וליצירה; שיש לה המשך ורציפות, אומנם בתנאים הולכים ומשתנים אך ביכולת ההולכת ועולה באופן מתמיד. על מורשתנו חונכו בחטיבה דורות של ממשיכים – ולא רק בגולני.

אנו לוחמי דור חש"ח המייסודים, הראשונים, מתגאים באלה שכאו אחרינו. אנו מתגאים במעשיהם וברוחם, בדפים היפים מלאי מסירות הנפש והגבורה שהם רשמו בתולדות צה"ל והמדינה. כולנו יודעים את מפת אתרי הקרבות של החטיבה בכל מערכות ישראל ובפעולותיה בין המלחמות. עם התארגנות צבא הגנה לישראל לאחזר מלחמת העצמאות, נשארה חטיבת גולני כחטיבה סדירה – לא מעט בזכות לוחמי החטיבה בימי חש"ח.

לא תיתק הגנצה נאה יותר לדרכה של גולני במלחמת העצמאות מאשר המשך קיומה של החטיבה כמסגרת קולטת ומחנכת דורות של לוחמים צעירים – וביניהם בודאי לא מעט מהבנים וגם מהנכדים של ראשוני החטיבה.

היינו שותפים פעילים ביצירת מורשת ובגיבושה הפקדנו אותה בידיים נאמנות, טובות, מאומנות, ובעלות יכולת גבוהה יותר בזכות ההתפתחות והמציאות המתחדשת שבאו לאחר הדלות הגדולה.

בתקופתנו נוצרו ונתגבשו ערכי יסוד, שעליהם מחנכים את הלוחמים – ואף משגיאותינו למדו. רבים היו הנופלים והנפגעים במערכות החטיבה במלחמת העצמאות. רבים מאלה שיחד איתם יצאו למחמה הזאת, אינם עוד איתנו. כל אנשי החטיבה בחש"ח – הבחורים והבחורות – השקיעו בתקופה ההיא מאמצי גוף ונפש עצומים. ושילומיהם: חלקם הגדול ותוצאות המלחמה בצפון ובדרום.

לכל אחת מחטיבות ה"הגנה" וחטיבות צה"ל, שקמו בראשית מלחמת העצמאות או במהלכה יש סימני היכר המאפיינים אותה. אין הערכה זו באה על מנת לעלות או להוריד את ערכה של חטיבה זו לעומת אחרת. בנוסף למבנה המשותף כל חטיבה קמה והתגבשה בתנאי מרחב ומציאות ייחודיים, וכל זה יחד בודאי העשיר את בניין צבאנו.

בגליל התחתון ובעמקים היה כור מחצבתה של חטיבת גולני. צמחנו מתוך הנוף הזה ומורשתו. מרחבי הגלב והרחיבו את האופקים שלנו, שם התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל – במושבות, בקיבוצים ובמושבים נתנה לחטיבה את צביונה המיוחד. היא הטביעה עליה את חותמה, ספגנו ממנה את ערכיה, כאשר ארגון ה"הגנה" תפס מקום ראשון ביניהם.

היינו נאמנים לערכים, שקיבלנו ממרחב צמיחתנו. היו בחטיבה מתכונות עובד האדמה: עקשנות, הצמדות למשימה, שורשיות – שקט. לעובדי האדמה נוספו בבניין החטיבה ובמלחמותיה מכל חוגי היישוב: בני הערים והעיירות, שומרי המסורת, אנשי גז"ל ומח"ל, עולי "אלטלנה" ואחרים. בתקופה הראשונה האכזרית והמכרעת של המלחמה – החטיבה ומרחב העמקים והגליל על יישוביו ותושביו היו גוף אחד.

ב-40 שנות קיומה של החטיבה עברו רבבות את שורותיה, ורבבות המשפחות בארץ הקשורות בעץ הענף הזה, הירוק תמיד, בעל הגזע החזק והחסון, והשורשים העמוקים. עץ המתחדש תמיד, עץ גולני, עץ הזית, סמל לתקווה ולשלום....

גלי העלייה וארצות המוצא של העולים

1948 עד 1961

הכרזת העצמאות בה' באייר תש"ח עוררה עלייה חסרת תקדים בהיקפה בתולדות התנועה הציונית. למן הכרזת העצמאות ועד סוף 1961 הגיעו ארצה יותר ממיליון עולים והגדילו מאוד את האוכלוסייה היהודית, שערב הקמת המדינה מנתה כ-650,000 נפש. מיליון העולים הגיעו לארץ בשני גלים: גל העלייה הראשון, בשנים 1948-1951, היה הגדול בתולדות המדינה, מנה כ-700,000 עולים. העלייה בתקופה זו זרמה משני מקורות עיקריים - מזרח אירופה והבלקנים מזה, וארצות אסיה ואפריקה מזה.

כ-100,000 יהודים ויותר עלו מפולין, כמספר הזה מרומניה וכ-40,000 מבולגריה. מספר ניצולי השואה ושארית הפליטה שהגיעו מאירופה בגל העלייה הראשון היה 330,000 נפש, מחצית מכל העולים בשנים 1948-1951. מספר העולים מארצות אסיה ואפריקה נאמד ב-330,000.

אנגל אלברט, אשר עלה לארץ מרומניה בשנת 1951 כחלק מגל העלייה הראשון, התגייס לגדוד "הבוקעים הראשון" ב-1951. באותן שנים (1950-1952) חל מהפך אמיתי בהרכב האנושי של חטיבת גולני בפרט ובחטיבות צה"ל בכלל. רוב רובם של הלוחמים בגדודים היו חיילים צעירים בני 18-20, בני העלייה ההמונית של ראשית שנות החמישים, והחטיבות קיבצו בתוכן עולים חדשים, יוצאי שבעים גלויות, חסרי ניסיון צבאי וקרבי, ו"ירוקים" בצה"ל ובמדינה.

אחרי רגיעה שארכה כשנתיים (1952-1954) החל גל העלייה השני. בשנים 1955-1957 הגיעו ארצה כ-165,000 עולים, רובם מצפון אפריקה, במיוחד ממרוקו. מבין עולי אירופה יש לציין את העולים מרומניה וכמה אלפים מהונגריה ומברית-המועצות. תהליך קליטתם של העולים החל למעשה עוד לפני בואם ארצה. בארצות מוצאם או בארצות סמוכות הוקמו בסיסי יציאה והעפלה לישראל. הסוכנות היא שארגנה את הבסיסים, והעולים התגוררו בהם לפעמים תקופה ארוכה.

אזור גפילתו של אנגל אלברט ז"ל

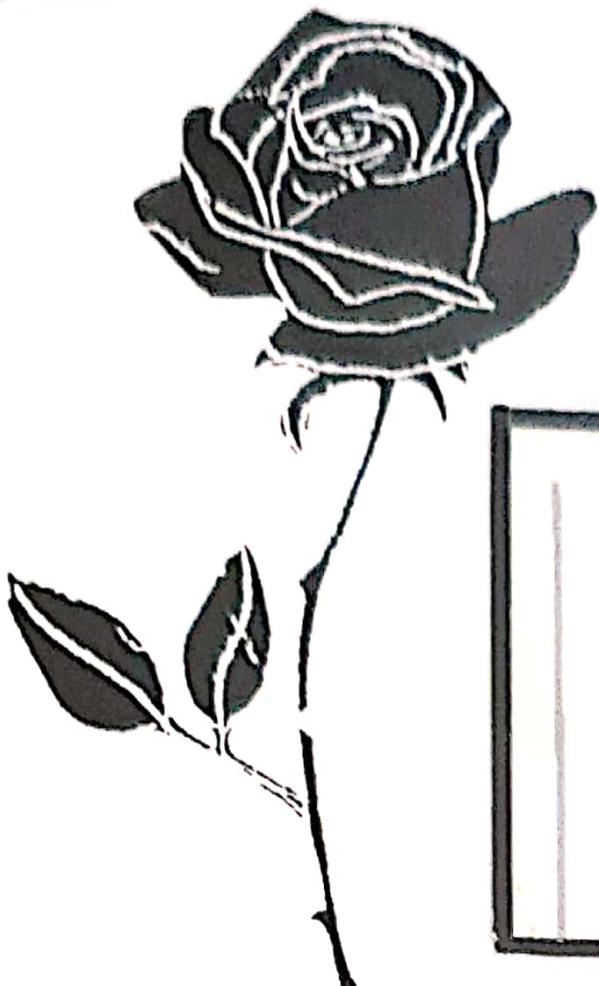
פעולות תגמול 1949 עד 1953

הפניות למדינות ערב באמצעות ועדות שביתת-הנשק לא הביאו לידי הפסקת מעשי הרצח והחבלה. לפיכך החל צה"ל בפעולות תגמול שמגמתן חיסול ההסתננות החבלנית.

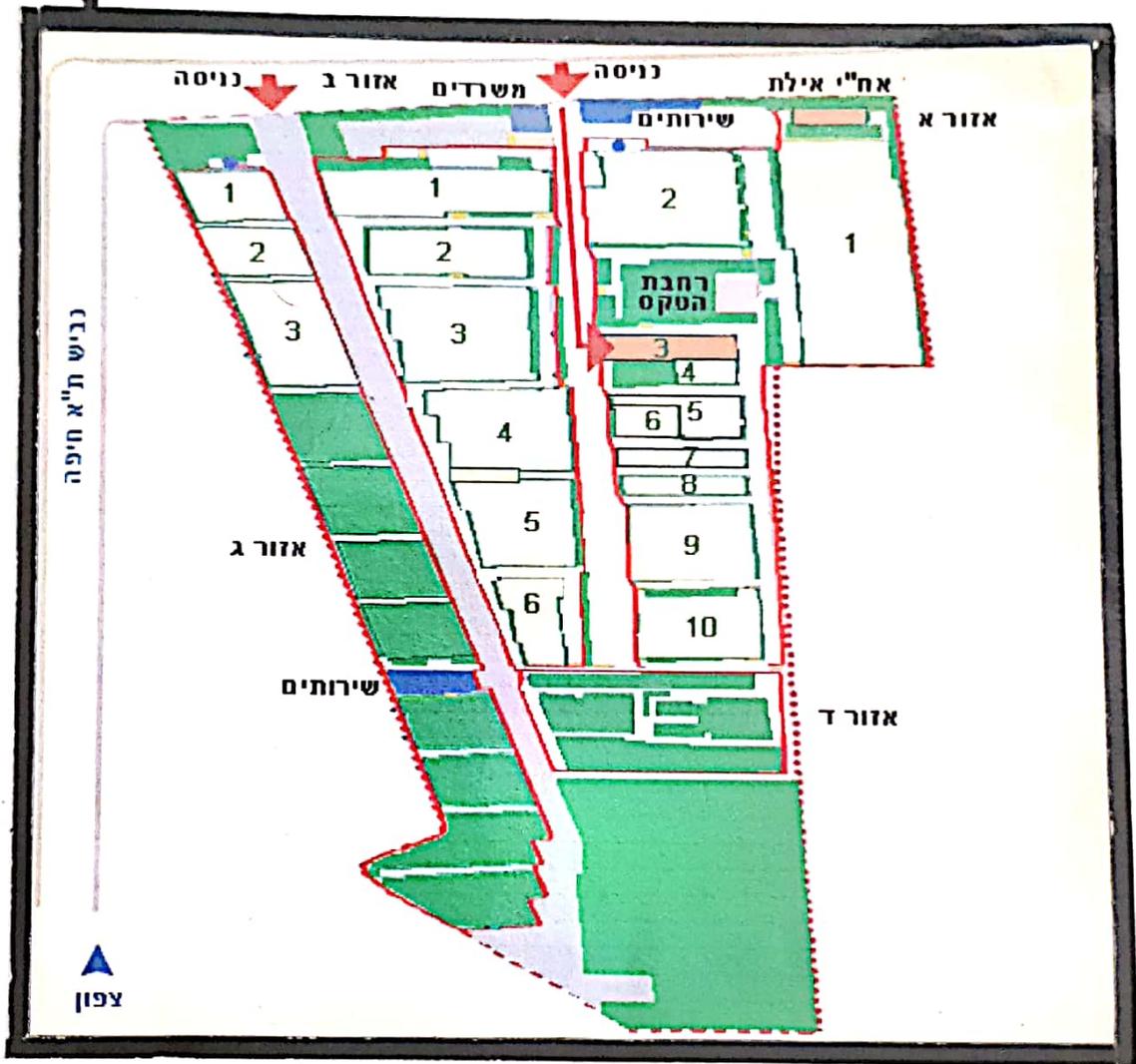
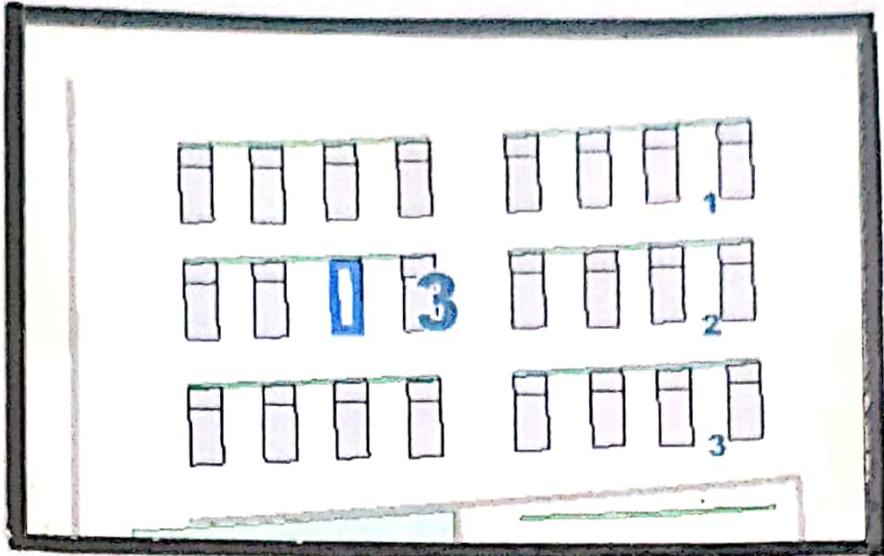
עד 1951 הייתה תגובת צה"ל סבילה בעיקרה – פעולות סיוור לאורך הגבולות, מארבים ותצפיות. אחר כך החל בפעולות מעבר לקו הגבול ('הקו הירוק'), לפי מדיניות 'עין תחת עין', בידי חוליות של חיילים שעיקר משימתן שיבוש דרכי תחבורה, מיקוש ופעולות תגובה זעירות. רק לעתים רחוקות בוצעו פעולות גדולות.

בתחילת 1953 גברו פעולות צה"ל מעבר לגבול והקיפו גם חדירה לכפרים לשם פגיעה בנפש וברכוש. פעולות אלה ביצעו יחידות מגדודי חי"ר, חרמ"ש וצנחנים. רמת הביצוע שלהן הייתה נמוכה בדרך-כלל. הכישלונות הגיעו לשיאם בשנת 1953, כאשר כוחות צה"ל בסדר-גודל של שתי פלוגות או גדוד לא הצליחו לפרוץ לכפרים שהגנו עליהם כיתה או מחלקה של 'המשמר הלאומי' הירדני (כפריים בפיקוד חוגרים של הלגיון), כפי שקרה באידנא ובפלמה, וכאשר גדוד מחטיבת 'גולני' שחצה את הקו בעת אימון באזור בית-גוברין הותקף בידי מחלקת 'המשמר הלאומי' ונסוג כשהוא משאיר ציוד רב בשטח.

מתוך 85 פעולות תגמול הצליחו רק 38. 41 מהן הוערכו ככישלונות כמורים ושש כהצלחות חלקיות. בשלב זה חייב היה לבוא מפנה של ממש שיחזיר לכל יחידות צה"ל את האמונה בכוחן.

מקום קבורתו של
אנגל אלברט ז"ל

בשבילי, גולני זו חולצה מיוחדת,
נעליים מאובקות, ברק בעיניים.

בשבילי, גולני זה מסע לילי ארוך,
נכונות ונחישות לבצע משימות בכל
מחיר.

בשבילי, גולני זה הכוח ההולך בלילה
חשוך ליעד אויב, אצבע על ההדק,
אוזניים קשובות, עיניים פקוחות לכל
רחש.

בשבילי, גולני זה הכוח החוצץ בין
ילדי הצפון למרצחים המבקשים את
נפשם.

בשבילי, גולני זה סיור לאורך הגבול,
ההיתקלות, המרדף וההסתערות על
האויב.

בשבילי, גולני זה העצבות, הדמעה
בעיניים על חבר שנפל בקרב.

בשבילי, גולני זה הטוב והיפה
שבנוער הישראלי.

בשבילי, פיקוד הצפון זה גולני. אשרי
הפיקוד שיש לו חטיבה כזו.

האלוף יוסי פלד

